

॥तृतीयः प्रश्नः॥

॥तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः॥

प्रजवं वा एतेन यन्ति यद्दशममहः पापावृहीयं वा एतेन भवन्ति यद्दशममहुर्यो वै प्रजवं यतामपथेन प्रतिपद्यते यः स्थाणुः हन्ति यो भ्रेषु न्येति स हीयते स यो वै दंशमेऽहंनविवाक्य उपहन्यते स हीयते तस्मै य उपहतायु व्याहु तमेवान्वारभ्यु समंशज्ञतेऽथ यो व्याहु सः (१)

हीयते तस्माद्दशमेऽहंनविवाक्य उपहतायु न व्युच्यमथो खल्वाहुर्यज्ञस्यु वै समृद्धेन देवाः सुवर्गं लोकमायन् यज्ञस्यु वृद्धेनासुराम्पराभावयन्निति यत्खलु वै यज्ञस्यु समृद्धं तद्यजमानस्य यद्यद्यु तद्वातृव्यस्य स यो वै दंशमेऽहंनविवाक्य उपहन्यते स पुवाति रेचयति ते ये बाह्यां दृशीकवः (२)

स्युस्ते वि ब्रूयुर्यदि तत्र न विन्देयुरन्तःसदुसाद्युच्यं यदि तत्र न विन्देयुर्गृहपतिना व्युच्यन्तद्युच्यमेवाथ वा एतस्मर्पराज्ञिया ऋग्मिः स्तुवन्तीयं वै सर्पतो राज्ञी यद्वा अस्यां किं चार्चन्ति यदानुचुस्तेनेयः सर्पराज्ञी ते यदेव किं च वाचानुचुर्यदतोऽध्यर्चितारः (३)

तदुभयमास्वावरुद्योत्तिष्ठामेति ताभिर्मनसा स्तुवते न वा इमामश्वरथो नाश्वतरीरथः सद्यः पर्यासुमरहति मनो वा इमा ४ सद्यः पर्यासुमरहति मनः परिभवितुमथु ब्रह्म वदन्ति परिमिता वा ऋचः परिमितानि सामान्ति परिमितानि यजूः प्रथैतस्यैवान्तो नास्ति यद्वद्यु तत्प्रतिगृणत आ चक्षीत् स प्रतिगृहः॥ (४)

व्याहु स दृशीकवौऽर्चितारः स एकञ्च॥४॥ [१]

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं द्वादशाहस्यं प्रथमेनाहुर्विजां यजमानो वृद्धः इति तेज़ इन्द्रियमिति किं द्वितीयेनेति प्राणानन्नाद्यमिति किं तृतीयेनेति त्रीनिमालोणकानिति किं चतुर्थेनेति चतुष्पदः पशूनिति किं पञ्चमेनेति पञ्चाक्षरां पञ्चमिति कि ५ पृष्ठेनेति पट्टूनिति कि ६ सप्तमेनेति सप्तमदाऽ शक्तरिमिति (५)

किमष्मेनेत्यष्टाक्षरां गायत्रीमिति किं नवमेनेति त्रिवृत्तुः स्तोममिति किं दंशमेनेति दशाक्षरां विराजमिति किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां त्रिष्टुभमिति किं द्वादशेनेति द्वादशाक्षरां जगतीमित्येतावद्वा अस्ति यावदेतद्यावदेवास्ति तदेषां वृक्षे॥ (६)

शक्तेरेमित्येकं चत्वारि ४ शब्दा ॥ २ ॥

[२]

एष वा आसो द्वांदशाहो यत् त्रयोदशरात्रः समानः ह्यैतदहर्यत्प्रायुणीयशोदयनीयश्च
त्र्यतिरात्रो भवति त्रयं इमे लोका एषां लोकानामास्यै प्राणो वै प्रथमोऽतिरात्रो व्यानो
द्वितीयोऽपानस्तृतीयः प्राणापानोदानेष्वेवान्नाद्ये प्रति तिष्ठन्ति सर्वमायुर्यन्ति य एवं
विद्वाऽसन्धयोदशरात्रमासंते तदाहुर्वाङ्गवा एषा वितंता (७)

यद्वांदशाहस्तां विच्छिन्न्युर्यन्मध्येऽतिरात्रं कुर्युरुपदासुका गृहपतेर्वाग्ख्यादुपरिष्टाच्छन्दोम
महाब्रतं कुर्वन्ति सन्ततामेव वाचुमवं रुच्यते ऽनुपदासुका गृहपतेर्वाग्भवति पशवो वै
छन्दोमा अन्नं महाब्रतं यदुपरिष्टाच्छन्दोमानां महाब्रतं कुर्वन्ति पुशुषु चैवान्नाद्यै च प्रति
तिष्ठन्ति ॥ (८)

वितंता त्रिचत्वारि ४ शब्दा ॥ २ ॥

[३]

आदित्या अंकामयन्तोभयौर्लोकयोरक्षध्युयामेति त एतं चतुर्दशरात्रमपश्यन्तमाहरन्तेनाय
ततो वै त उभयौर्लोकयौराध्ववन्नस्मि ३ श्वामुष्मि ३ श्व य एवं विद्वाऽसंश्वतुर्दशरात्रमासंत
उभयौरेव लोकयोराध्ववन्नस्मि ३ श्वामुष्मि ३ श्व चतुर्दशरात्रो भवति सुस ग्राम्या ओषधयः
सप्तारण्या उभयौषामवरुच्छ्व यत्पराचीनानि पृष्ठानि (९)

भवन्न्युमुमेव तैर्लोकमभि जयन्ति यत्प्रतीचीनानि पृष्ठानि भवन्तीममेव तैर्लोकमभि
जयन्ति त्रयस्त्रिः शौ मध्यतः स्तोमौ भवतः साम्राज्यमेव गच्छन्त्यधिराजौ भवतोऽधिराजा
एव समानानां भवन्त्यतिरात्रावभितो भवतः परिगृहीत्यै ॥ (१०)

पृष्ठानि चतुर्लिं ४ शब्दा ॥ २ ॥

[४]

प्रजापतिः सुवर्गं लोकमैत्तं देवा अन्वायुन्तानां दित्याश्च पशवश्वान्वायन्ते देवा अब्रुवन्
यान्पश्चूनुपार्जीविष्मि त इमैऽन्वाग्मन्त्रिति तेभ्यं एतं चतुर्दशरात्रं प्रत्यौहुन्त आदित्याः
पृष्ठैः सुवर्गं लोकमारोहत्यहाभ्यामस्मिल्लोके पश्चून्त्रयोहन्पृष्ठरादित्या अमुष्मिल्लोक
आध्ववत्यहाभ्यामस्मिन् (११)

लोके पशवो य एवं विद्वाऽसंश्वतुर्दशरात्रमासंत उभयौरेव लोकयोरक्षध्युवन्नस्मि ३ श्वामुष्मि
पृष्ठेवामुष्मिल्लोक क्षध्युवन्ति त्र्यहाभ्यामस्मिल्लोके ज्योतिर्गोरायुरिति त्र्यहो भवतीयं वाव
ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविवधः

स्यान्मध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वाय (१२)

ओजो वै वीर्यं पृष्ठान्योजं एव वीर्यं मध्यतो दंधते बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव
रथन्तरमसौ बृहदभ्यामेव यन्त्यथौ अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याङ्गसायनी
सुती तास्यामेव सुवृग्ं लोकं यन्ति परांश्चो वा एते सुवृग्ं लोकमभ्यारोहन्ति
ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यङ्गुहो भवति प्रत्यवरुद्ध्या अथो प्रतिष्ठित्या
उभयोर्लोकयोरक्षद्वातिष्ठन्ति चतुर्दशैतास्तासां या दश दशाक्षरा विराङ्गन्न
विराङ्गुहोजैवान्नाद्यमवे रुच्यते याश्वत्सुश्वत्स्मो दिशों दिक्षवेव प्रति तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो
भवतः परिंगृहीत्यै॥ (१३)

आर्षवच्छुहाभ्यामुस्मिन्सविवधत्वाय प्रतिष्ठित्या एकत्रिःशत्ता॥ ३॥ [५]

इन्द्रो वै सुद्धेवताभिरासीध्म न व्यावृतमगच्छुध्म प्रजापतिमुपाधावृत्तस्मां एतं
पञ्चदशरात्रं प्रायच्छुतमाहरत् तेनायजत् ततो वै सोऽन्याभिर्देवताभिर्व्यावृतमगच्छुद्य एवं
विद्वाःसः पञ्चदशरात्रमासंते व्यावृतमेव पाप्मना भ्रातृव्येण गच्छन्ति ज्योतिर्गौरायुरिति
युहो भवतीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षम् (१४)

गौरसावायुरेष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठन्त्यसंत्रं वा एतदेवद्धन्दोमं यच्छन्दोमा भवन्ति
तेन सुत्रं देवता एव पृष्ठैरवे रुच्यते पशून्धन्दोमैरोजो वा वीर्यं पृष्ठानि पशवश्छन्दोमा
ओजस्येव वीर्यं पशुषु प्रति तिष्ठन्ति पञ्चदशरात्रो भवति पञ्चदशो वज्रो वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः
प्र हरन्त्यतिरात्रावभितो भवत इन्द्रियस्य परिंगृहीत्यै॥ (१५)

अन्तरिक्षमिन्द्रियस्यैकंश्च॥ २॥ [६]

इन्द्रो वै शिथिल इवाप्रतिष्ठित आसीध्मोऽसुरेभ्योऽबिभेद्म प्रजापतिमुपाधावृत्तस्मां
एतं पञ्चदशरात्रं वज्रं प्रायच्छुत् तेनासुरान्पराभाव्य विजित्य श्रियमगच्छदग्निष्ठुतां पाप्मानं
निरंदहत पञ्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं वीर्यमात्मन्दधत् य एवं विद्वाःसः पञ्चदशरात्रमासंते
भ्रातृव्यानेव पराभाव्यं विजित्य श्रियं गच्छन्त्यग्निष्ठुतां पाप्मानं निः (१६)

दहन्ते पञ्चदशरात्रेणौजो बलमिन्द्रियं वीर्यमात्मन्दधत एता एव पशव्याः पञ्चदश
वा अर्धमासस्य रात्रयोऽर्धमासशः संवध्मसर आप्यते संवध्मसरं पशवोऽनु प्रजायन्ते
तस्मात्पशव्याः एता एव सुवर्ण्याः पञ्चदश वा अर्धमासस्य रात्रयोऽर्धमासशः संवध्मसर

आ॑प्यते संवथ्सुरः सु॒र्वर्गो लो॒कस्तस्मा॑शु॒वग्या॑ ज्योति॒र्गौरायु॒रिति॑ अ॒हो भं॒वती॑यं वाव
ज्योति॒रन्तरिक्षम् (१७)

गौरसावायु॒रिमानेव लो॒कानुभ्यारोहन्ति॑ यद॒न्यतः पृष्ठानि॑ स्युर्विविधः॒ स्यान्मध्यै
पृष्ठानि॑ भवन्ति॑ सविवधत्वायौजो॑ वै वीर्यं पृष्ठान्योजं॑ एव वीर्यं मध्यतो॑ दंधते॑ बृहद्रथन्तुरा-
भ्यां॑ यन्तीयं वाव रथन्तुरमसौ॑ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो॑ अनयोरेव प्रति॑ तिष्ठन्त्येते॑ वै
युज्ञस्यांङ्गसायंनी सुती॑ ताभ्यामेव सु॒र्वर्गं लो॒कम् (१८)

यन्ति॑ परा॑ओ वा एुते॑ सु॒र्वर्गं लो॒कमुभ्यारोहन्ति॑ ये पंराचीनानि॑ पृष्ठान्युपयन्ति॑ प्रत्यङ्गुहो
भंवति॑ प्रत्यवरूढ्या॑ अथो॑ प्रतिष्ठित्या॑ उभयोर्लोकयोरक्षुद्धोत्तिष्ठन्ति॑ पश्चदशैतास्तासां॑ या
दश॑ दशांक्षरा॑ विराडन्त्रं॑ विराङ्गुराजैवान्नाद्यमवं॑ रुन्धते॑ या॑ पञ्च॑ पञ्च॑ दिशौ॑ दिक्ष्वैव प्रति॑
तिष्ठन्त्यतिरात्रावुभितो॑ भवत इन्द्रियस्य॑ वीर्यस्य॑ प्रजायै॑ पशूनां॑ परिंगृहीत्यै॥ (१९)

गुच्छन्त्युग्रिष्टां पापानुग्रहन्तरिक्षं लोकं प्रजाये॑ द्वे चं॥४॥

[७]

प्रजापतिरकामयतान्नादः॑ स्यामिति॑ स एुतत्॑ संसदशरात्रमपश्यत्तमाहरत्तेनायजत॑ ततो॑
वै सौऽन्नादोऽभवद्य॑ एुवं॑ विद्वा॑सं॑ संसदशरात्रमासतेऽन्नादा॑ एव भंवन्ति॑ पश्चाहो॑ भंवति॑
पञ्च॑ वा॑ क्रतवः॑ संवथ्सुरे॑ क्रतुष्वैव संवथ्सुरे॑ प्रति॑ तिष्ठन्त्यथो॑ पश्चांक्षरा॑ पुङ्गः॑ पाङ्गो॑ युज्ञो॑
युज्ञमेवावं॑ रुन्धते॑ रुन्धते॑ वा॑ एुतत्॑ (२०)

यद॑छन्दोमं॑ यच्छन्दोमा॑ भवन्ति॑ तेनं॑ सूत्रं॑ देवता॑ एव पृष्ठैरवं॑ रुन्धते॑ पुशूञ्छन्दोमैरोजो॑
वै वीर्यं॑ पृष्ठानि॑ पुशवश्छन्दोमा॑ ओजस्यैव वीर्यै॑ पुशुषु॑ प्रति॑ तिष्ठन्ति॑ संसदशरात्रो॑ भंवति॑
संसदशः॑ प्रजापतिः॑ प्रजापतेरात्यां॑ अतिरात्रावुभितो॑ भवतोऽन्नाद्यस्य॑ परिंगृहीत्यै॥ (२१)

पृष्ठथस्तत्रिः॑ शब्दः॥२॥

[८]

सा॑ विराङ्गुकम्यातिष्ठद्व्यंणा॑ देवेष्वत्रेनासु॑रेषु॑ ते॑ देवा॑ अंकामयन्तोभयु॑ सं॑ वृ॒जीमहि॑
ब्रह्म॑ चान्त्रं॑ चेति॑ त एुता॑ विश्वति॑ रात्रीरपश्यन्ततो॑ वै॑ त उभयु॑ समवृञ्जत॑ ब्रह्म॑ चान्त्रं॑
च॑ ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा॑ अभवन्॑ य एुवं॑ विद्वा॑सं॑ एुता॑ आसत॑ उभयमेव॑ सं॑ वृञ्जते॑ ब्रह्म॑
चान्त्रं॑ च॑ (२२)

ब्रह्मवर्चसिनोऽन्नादा॑ भंवन्ति॑ द्वे वा॑ एुते॑ विराजौ॑ तयोरेव॑ नाना॑ प्रति॑ तिष्ठन्ति॑ विश्वो॑ वै॑
पुरुषो॑ दश॑ हस्त्या॑ अङ्गुलयो॑ दश॑ पद्मा॑ यावानेव॑ पुरुषस्तमास्वोत्तिष्ठन्ति॑ ज्योतिर्गौरायु॒रिति॑

अथा भवन्तीयं वाव ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसावायुरिमानेव लोकानभ्यारोहन्त्यभिपूर्वं अहा भवन्त्यभिपूर्वमेव सुवर्गम् (२३)

लोकमभ्यारोहन्ति यदन्यतः पृष्ठानि स्युर्विविवधः स्यान्मध्ये पृष्ठानि भवन्ति सविवधत्वायौजो वै वीर्यं पृष्ठान्योजं एव वीर्यं मध्यतो दधते बृहद्रथन्तराभ्यां यन्तीयं वाव रथन्तरमसौ बृहदाभ्यामेव यन्त्यथो अनयोरेव प्रति तिष्ठन्त्येते वै यज्ञस्याङ्गसायनी सूती ताभ्यामेव सुवर्गं लोकं यन्ति पराश्चो वा एते सुवर्गं लोकमभ्यारोहन्ति ये पराचीनानि पृष्ठान्युपयन्ति प्रत्यञ्चिहो भवति प्रत्यवरुद्ध्या अथो प्रतिष्ठित्या उभयोर्लोकयोर्ग्रहद्वेत्तिष्ठन्त्यतिरात्रावभितो भवतो ब्रह्मवर्चुसस्यान्नाद्यस्य परिगृहीत्वै॥ (२४)

वृत्तेते ब्रह्म चात्रं च सुवर्गमेते सुवर्गान्नाविश्शतिश्च॥ ३ ॥

[३]

असावादित्योऽस्मिंलोक आसीत्तं देवाः पृष्ठः परिगृह्यं सुवर्गं लोकमगमयन्परैरवस्तात्पर्यं सुवर्गं लोके प्रत्यस्थापयन्परैः परस्तात्पर्यगृहन्पृष्ठैरुपावारोहन्स वा असावादित्योऽमुष्मिंलोके परैरुभयतः परिगृहीतो यत्पृष्ठानि भवन्ति सुवर्गमेव तैर्लोकं यजमाना यन्ति परैरवस्तात्परिं गृहन्ति दिवाकीर्त्येन (२५)

सुवर्गं लोके प्रति तिष्ठन्ति परैः परस्तात्परिं गृहन्ति पृष्ठैरुपावरोहन्ति यत्परे परस्तान्नस्युः पराश्चाः सुवर्गलोकान्निष्ठ्येतरन् यदवस्तान्नस्युः प्रजा निर्दहेयुभितो दिवाकीर्त्यं परःसामानो भवन्ति सुवर्गं एवैनां लोकं उभयतः परि गृहन्ति यजमानां वै दिवाकीर्त्यं संवर्ध्सरः परःसामानोऽभितो दिवाकीर्त्यं परः सामानो भवन्ति संवर्ध्सरं एवोभयतः (२६)

प्रति तिष्ठन्ति पृष्ठं वै दिवाकीर्त्यं पार्श्वे परःसामानोऽभितो दिवाकीर्त्यं परःसामानो भवन्ति तस्मादभितः पृष्ठं पार्श्वं भूयिष्टा ग्रहो गृहन्ते भूयिष्टः शस्यते यज्ञस्यैव तन्मध्यतो ग्रन्थं ग्रन्थन्त्यविसः साय सप्त गृह्यन्ते सप्त वै शीरण्याः प्राणाः प्राणानेव यजमानेषु दधति यत्पराचीनानि पृष्ठानि भवन्त्यमुमेव तैर्लोकमभ्यारोहन्ति यदिमं लोकं न (२७)

प्रत्यवरोहेयुरुद्ध्वा माद्यैर्युर्यजमानाः प्र वा मीयेरन् यत्पराचीनानि पृष्ठानि भवन्तीममेव तैर्लोकं प्रत्यवरोहन्त्यथो अस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठन्त्यनुमादयेन्द्रो वा अप्रतिष्ठित आसीथस प्रजापतिमुपाधावत्तस्मां एतमेकविश्शतिरात्रं प्रायच्छुत्तमाहरत्तेनायजत् ततो वै स प्रत्यतिष्ठद्ये बंहुयाजिनोऽप्रतिष्ठिताः (२८)

स्युस्त एंकवि॒शतिरात्रमासीरन्द्वादेश मासाः पश्चर्तवस्त्रये इमे लोका असावादित्य एंकवि॒श एुतावन्तो वै देवलोकास्तेष्वेव यथापूर्वं प्रतिं तिष्ठन्त्यसावादित्यो न व्यरोचत् स प्रजापतिमुपाधावत्तस्मा एतमेकवि॒शतिरात्रं प्रायच्छुत्तमाहरत्तेनायजत् ततो वै सोऽरोचत् य एवं विद्वा॑स एकवि॒शतिरात्रमासंते रोचन्त एवैकवि॒शतिरात्रो भवति रुग्वा एंकवि॒शो रुचमेव गच्छन्त्यथौ प्रतिष्ठामेव प्रतिष्ठा ह्यैकवि॒शो-उतिरात्रावभितो भवतो ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै॥ (२९)

गृह्णति दिवाकीत्यैवेभयतो नाप्रतिष्ठिता आसंत् एकवि॒शतिश्च॥५॥

[१०]

अर्वाङ्गजः सं क्रामत्वमुष्मादधि॒ मामभिः। ऋषीणां यः पुरोहितः। निर्देवं निर्वारं कृत्वा विष्कन्धं तस्मिन् हीयतां योऽस्मान्द्वेष्टि। शरीरं यज्ञशामलं कुर्सीदं तस्मिन्न्सीदतु योऽस्मान्द्वेष्टि। यज्ञं यज्ञस्य यत्तेजस्तेन सं क्राम मामभिः। ब्राह्मणानृत्विजो देवान् यज्ञस्य तपसा ते सवाहमा हुवे। इष्टेन पक्षमुपं (३०)

ते हुवे सवाहम्। सन्ते वृजे सुकृतं सं प्रजां पशून्। प्रैषान्त्सामिधेनीराधारावाज्यभागाव प्रत्याश्रुतमा शृणामि ते। प्रयाजानृयाजान्त्स्विष्टकृतमिडामाशिषु आ वृजे सुवः। अग्निनेन्द्रेण सोमेन सरस्वत्या विष्णुना देवताभिः। याज्यानुवाक्याभ्यामुपं ते हुवे स्वाहं यज्ञमा ददेते वषट्कृतम्। स्तुतं शुभं प्रतिगुरं ग्रहमिडामाशिषः (३१)

आ वृजे सुवः। पक्षीसंयाजानुपं ते हुवे सवाहं संमिष्यज्ञुरा ददे तव। पशून्त्सुतं पुरोडाशान्त्सर्वनान्योत यज्ञम्। देवान्त्सेन्द्रानुपं ते हुवे सवाहमग्निमुखान्त्सोमंवतो ये च विश्वै॥ (३२)

उप ग्रहमिडामाशिषो द्वात्रिंशत्त्र॥३॥

[११]

भूतं भव्यम्भविष्यद्वषट्थस्वाहा॒ नम॑ ऋख्साम् यजुर्वषट्थस्वाहा॒ नमो॑ गायत्री त्रिष्टुष्टगती॑ वषट्थस्वाहा॒ नमः॑ पृथिव्यन्तरिक्षं द्योर्वषट्थस्वाहा॒ नमो॑ग्निर्वायुः॑ सूर्यो॑ वषट्थस्वाहा॒ नमः॑ प्राणो॑ व्यानो॑पानो॑ वषट्थस्वाहा॒ नमो॑त्र॑ कृषिर्वृष्टिर्वषट्थस्वाहा॒ नमः॑ पिता॑ पुत्रः॑ पौत्रो॑ वषट्थस्वाहा॒ नमो॑ भूर्भुवः॑ सुवर्वषट्थस्वाहा॒ नमः॥ (३३)

भुवंश्वत्वार्हं च॥१॥

[१२]

आ मे गृहा॑ भव॑ त्वा प्रजा॑ म् आ मा॑ यज्ञो विशतु वीर्यवान्। आपो॑ देवीर्यज्ञिया॑

मा विंशन्तु सुहस्रस्य मा भूमा मा प्र हासीत्। आ मे ग्रहो भवत्वा पुरोरुखस्तुतशङ्के मा विंशता॑ सुमीची॑। आदित्या रुद्रा वस्वो मे सदस्य॑ः सुहस्रस्य मा भूमा मा प्र हासीत्। आ माश्चिद्मो विंशतूक्थ्यंश्चातिरात्रो मा विंशत्वापिशर्वरः। तिरोअंहिया मा सुहृत् आ विंशन्तु सुहस्रस्य मा भूमा मा प्र हासीत्॥ (३४)

अग्निष्ठोमो विंशत्वाददश च॥१॥

[१३]

अग्निना॒ तपोऽन्वेभवद्वाचा ब्रह्म॑ मणिना॑ रूपाणीन्द्रेण देवान् वातेन प्राणान्सूर्येण॑ द्याश्चन्द्रमसा॑ नक्षत्राणि युमेन॑ पितृत्राज्ञा॑ मनुष्यान्मूलेन॑ नादेयानजगरेण॑ सर्पान्व्याघ्रेणारण्यान्पृष्ठपतत्रिणो॑ वृष्णाश्वानृषभेण॑ गा बुस्तेनाजा॑ वृष्णिनार्वीर्विहिणान्नानि॑ यवेनौषधीर्न्यग्रोधेन॑ वनस्पतीनुदुम्बरेणोर्ज गायत्रिया॑ छन्दाऽसि॑ त्रिवृता॑ स्तोमान्नाहृणेन॑ वाचम्॥ (३५)

ब्राह्मणेनकञ्च॥१॥

[१४]

स्वाहाधिमाधीताय॑ स्वाहा॑ स्वाहाधीतं॑ मनसे॑ स्वाहा॑ स्वाहा॑ मनः॑ प्रजापतये॑ स्वाहा॑ काय॑ स्वाहा॑ कस्मै॑ स्वाहा॑ कतुमस्मै॑ स्वाहादित्यै॑ स्वाहादित्यै॑ महै॑ स्वाहादित्यै॑ सुमृडीकायै॑ स्वाहा॑ सरस्वत्यै॑ स्वाहा॑ सरस्वत्यै॑ बृहत्यै॑ स्वाहा॑ सरस्वत्यै॑ पावकायै॑ स्वाहा॑ पूष्णे॑ स्वाहा॑ पूष्णे॑ प्रपूर्याय॑ स्वाहा॑ पूष्णे॑ नरन्धिषय॑ स्वाहा॑ त्वष्टै॑ स्वाहा॑ त्वष्टै॑ तुरीपाय॑ स्वाहा॑ त्वष्टै॑ पुरुरूपाय॑ स्वाहा॑ विष्णवे॑ स्वाहा॑ विष्णवे॑ निखुर्युपाय॑ स्वाहा॑ विष्णवे॑ निभूर्युपाय॑ स्वाहा॑ सर्वस्मै॑ स्वाहा॑॥ (३६)

पुरुरूपाय॑ स्वाहा॑ दश च॥१॥

[१५]

दद्यः॑ स्वाहा॑ हनूम्याऽु॑ स्वाहोषाऽम्याऽु॑ स्वाहा॑ मुखाय॑ स्वाहा॑ नासिंकाभ्याऽु॑ स्वाहाक्षीभ्याऽु॑ स्वाहा॑ कर्णीभ्याऽु॑ स्वाहा॑ पार इक्षवौ॑वायै॑भ्यः॑ पक्षमेभ्यः॑ स्वाहावार इक्षवै॑पायै॑भ्यः॑ पक्षमेभ्यः॑ स्वाहा॑ शीरूषे॑ स्वाहा॑ भ्रूभ्याऽु॑ स्वाहा॑ ललाटाय॑ स्वाहा॑ मूर्धे॑ स्वाहा॑ मस्तिष्काय॑ स्वाहा॑ केशै॑भ्यः॑ स्वाहा॑ वहाय॑ स्वाहा॑ ग्रीवाभ्यः॑ स्वाहा॑ स्कन्धेभ्यः॑ स्वाहा॑ कीकंसाभ्यः॑ स्वाहा॑ पृष्ठै॑भ्यः॑ स्वाहा॑ पाजस्याय॑ स्वाहा॑ पार्श्वाभ्याऽु॑ स्वाहा॑ (३७)

अ॒सा॑भ्याऽु॑ स्वाहा॑ दोषभ्याऽु॑ स्वाहा॑ बाहुभ्याऽु॑ स्वाहा॑ जङ्घाभ्याऽु॑ स्वाहा॑ श्रोणीभ्याऽु॑ स्वाहोरुभ्याऽु॑ स्वाहा॑ष्ठीवद्याऽु॑ स्वाहा॑ जङ्घाभ्याऽु॑ स्वाहा॑ भसदे॑ स्वाहा॑ शिखपडेभ्यः॑ स्वाहा॑ वालधानाय॑ स्वाहाण्डाभ्याऽु॑ स्वाहा॑ शेपाय॑ स्वाहा॑ रेतसे॑ स्वाहा॑ प्रजाभ्यः॑ स्वाहा॑ प्रजननाय॑

स्वाहा॑ पञ्चः स्वाहा॑ शुफेभ्यः स्वाहा॑ लोमभ्यः स्वाहा॑ त्वचे स्वाहा॑ लोहिताय स्वाहा॑
मांसाय स्वाहा॑ स्नावभ्यः स्वाहास्थभ्यः स्वाहा॑ मुञ्जभ्यः स्वाहाङ्गभ्यः स्वाहात्मने स्वाहा॑
सर्वस्मै स्वाहा॑॥ (३८)

पूर्वार्थाऽऽ स्वाहा॑ मञ्जभ्यः स्वाहा॑ पञ्च॥ [१६]

अञ्जेताय स्वाहा॑जिसुकथाय स्वाहा॑ शितिपदे स्वाहा॑ शितिकुदे स्वाहा॑ शितिरन्धाय
स्वाहा॑ शितिपृष्ठाय स्वाहा॑ शित्य॒साय स्वाहा॑ पुष्पकर्णाय स्वाहा॑ शित्योष्ठाय स्वाहा॑
शितिभ्रवे स्वाहा॑ शितिभसदे स्वाहा॑ श्वेतानूकाशाय स्वाहाञ्जये स्वाहा॑ ललामाय
स्वाहासितज्ञवे स्वाहा॑ कृष्णेताय स्वाहा॑ रोहितैताय स्वाहारुण्येताय स्वाहेदशाय स्वाहा॑
कीर्तिशाय स्वाहा॑ तादृशाय स्वाहा॑ सुदृशाय स्वाहा॑ विसदृशाय स्वाहा॑ सुसदृशाय स्वाहा॑
रूपाय स्वाहा॑ सर्वस्मै स्वाहा॑॥ (३९)

रूपाय स्वाहा॑ द्वे च॥ [१७]

कृष्णाय स्वाहा॑ श्वेताय स्वाहा॑ पिशङ्गाय स्वाहा॑ सुरङ्गाय स्वाहारुणाय स्वाहा॑ गौराय
स्वाहा॑ ब्रवे स्वाहा॑ नकुलाय स्वाहा॑ रोहिताय स्वाहा॑ शोणाय स्वाहा॑ श्यावाय स्वाहा॑
श्यामाय स्वाहा॑ पाकलाय स्वाहा॑ सुरूपाय स्वाहानुरूपाय स्वाहा॑ विरूपाय स्वाहा॑ सरूपाय
स्वाहा॑ प्रतिरूपाय स्वाहा॑ शुबलाय स्वाहा॑ कमलाय स्वाहा॑ पृश्जये स्वाहा॑ पृश्जिसुकथाय
स्वाहा॑ सर्वस्मै स्वाहा॑॥ (४०)

कृष्णाय पद्मत्वारिशत्॥ [१८]

ओषंधीभ्यः स्वाहा॑ मूलेभ्यः स्वाहा॑ तूलेभ्यः स्वाहा॑ काण्डेभ्यः स्वाहा॑ वल्शेभ्यः
स्वाहा॑ पुष्पेभ्यः स्वाहा॑ फलेभ्यः स्वाहा॑ गृहीतेभ्यः स्वाहागृहीतेभ्यः स्वाहावंपन्नेभ्यः स्वाहा॑
शयानेभ्यः स्वाहा॑ सर्वस्मै स्वाहा॑॥ (४१)

ओषंधीयश्चतुर्विंशतिः॥ [१९]

वनुस्पतिभ्यः स्वाहा॑ मूलेभ्यः स्वाहा॑ तूलेभ्यः स्वाहा॑ स्कन्धेभ्यः स्वाहा॑ शाखाभ्यः
स्वाहा॑ पर्णेभ्यः स्वाहा॑ पुष्पेभ्यः स्वाहा॑ फलेभ्यः स्वाहा॑ गृहीतेभ्यः स्वाहागृहीतेभ्यः
स्वाहावंपन्नेभ्यः स्वाहा॑ शयानेभ्यः स्वाहा॑ शिष्टाय स्वाहातिशिष्टाय स्वाहा॑ परिशिष्टाय
स्वाहा॑ संशिष्टाय स्वाहोच्छिष्टाय स्वाहा॑ रिक्ताय स्वाहारिक्ताय स्वाहा॑ परिक्ताय स्वाहा॑

संरिक्तायु स्वाहोद्रिक्तायु स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ (४२)

वनुस्पतिंभ्यः स्कन्धोभ्यः शिष्टायु रिक्तायु पद्मत्वारिंशत्॥१॥ [२०]

प्रजवं ब्रह्मवादिनः किमेष वा आम आंदित्या उभयोः प्रजापतिरन्वायुनिन्द्रो वै सुदृष्टिन्द्रो वै शिथिलः प्रजापतिरकामयतान्नादः सा विग्रहडसात्तांदित्याँडवीङ्गूतमा मेऽग्निना स्वाहापिन्दुर्ज्ञाँडथेताय कृष्णायोपेषीभ्यो वनुस्पतिंयो विंशतिः॥२०॥

प्रजवं प्रजापतिर्यदेष्वद्योमन्ते हुवे सवाहमोपेषीभ्यो द्विचत्वारिंशत्॥४२॥

प्रजवः सर्वस्मै स्वाहा॥

हरिः ॐ ॥

॥कृष्ण-यजुर्वेदीय-तैत्तिरीय-संहितायां सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः॥७-३॥